

מאורות אל העבר

א אלול תרפ"א | 15/08/1920

האנדרטה שהוקמה במקום בו הייתה ביתניה עילית. צילום: ד"ר אבישי טייכר, (ויקיפדיה)

ביתניה

עשרים ושלושה חברים וארבע חברות בלבד מקרב אנשי "השומר הצעיר" נבחרו להתיישב באחת הנקודות היפות ביותר הצופות אל עמק הירדן. אולם ביתניה עילית, שהוקמה בא' באלול תר"פ (15.8.1920) ושרדה רק כשנה וחצי בטרם התפרקה וחבריה נפוצו ביישובי העמק, הייתה הרבה יותר מיישוב רגיל. מדי לילה בתום העבודה המפרכת בשדות, ומתוך תנאי עוני וקשיים פיזיים לא קלים, היו מתיישבים החברים והחברות, רובם ככולם עולי העלייה השלישית, ודנים כיצד להקים חברת מופת בארץ ישראל. הדיונים, שכללו עיסוק פילוסופי בענייני אמונה ספרות ומדע, הפכו במהירות לסדרת וידויים וניסיונות משותפים לתיקון הנפש, יחד עם טקסי התבודדות, שירה וריקודים סוחפים אל מול המדורה. המתח הנפשי ששרר ביישוב גרם לא אחת לעזיבה ואף להתאבדויות. לימים, הנציחו יוצאי ביתניה את תחושותיהם בקובץ "קהילתנו", שייצג את השאיפות הרוחניות של העולים הצעירים לארץ בראשית ימי המנדט הבריטי. חוויות ביתניה באו לידי ביטוי גם במחזות ובספרים. אתר הנצחה לקיבוצי השומר הצעיר בארץ הוקם על צלע ההר הצופה על הכנרת, שעליו הוקמו צריפי החלוצים.